

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
**«АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ
САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ»**

**РІЧНИЙ
ЗВІТ
2025**

samoorg.com.ua

м. Одеса, вул. Маразліївська, 38

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВИ АСОЦІАЦІЇ

Шановні колеги, партнери та друзі!

2025 рік став для Асоціації сприяння самоорганізації населення справжнім роком трансформації. Попри те, що Україна вже п'ятий рік живе в умовах повномасштабної війни, наша організація не лише продовжила свою діяльність, а й зробила суттєвий крок до оновлення, посилення та переосмислення свого місця у ландшафті українського громадянського суспільства.

Цього року до Асоціації прийшла нова команда, нові погляди та нова енергія. І водночас ми зберегли те, що робить нас унікальними: глибоку експертизу у сфері місцевої демократії, системний підхід до аналітики та непохитну відданість ідеї самоорганізації громадян.

Протягом року ми провели масштабну конференцію, присвячену інституційним рішенням щодо відновлення деокупованих територій, організували круглі столи, працювали з народними депутатами та органами влади, просуваючи зміни до законодавства. Ми продовжили лобювати прийняття законопроекту №6319 про органи самоорганізації населення, над яким працюємо вже кілька років, і досягли значного прогресу. Ми здійснили серію важливих аналітичних досліджень, що стосуються публічного управління, громадської участі та відновлення прифронтових і деокупованих територій.

Окрім того, завдяки інституційному гранту Асоціація отримала змогу переосмислити свою суть і бачення на майбутнє. Ми розробили нові стратегічні документи, які допоможуть організації розвиватися, вдосконалюватися та виходити на якісно новий рівень у наданні аналітичних послуг і підтримці громад.

Ми продовжуємо співпрацювати з громадськими організаціями, представниками влади, міжнародними партнерами. І ті позиції, які ми розробили, ми продовжимо відстоювати та лобювати. Ми переконані, що навіть в умовах війни демократія на місцевому рівні - не розкіш, а необхідність.

Цей трансформаційний рік дає нам підстави для впевненості: Асоціація готова стрибнути на новий рівень і продовжувати надавати якісну аналітику, якісну адвокацію та якісну підтримку громадам у їхньому прагненні до самоорганізації та активної участі.

Діємо разом!

Ірина Іванова
Голова Асоціації

ПРО НАС

Асоціація сприяння самоорганізації населення - всеукраїнська громадська організація, яка працює в Україні з 2006 року. Ми об'єднуємо та підтримуємо тих, хто прагне поліпшувати якість життя у своїх громадах та вирішувати місцеві проблеми спільно. З 2015 року на базі Асоціації діє аналітичний центр із розвитку місцевої демократії, який досліджує публічну політику, розробляє та просуває обґрунтовані рекомендації з її удосконалення.

Асоціація працює у форматі аналітично-діяльничого центру, поєднуючи аналітичну роботу з практичною діяльністю безпосередньо у громадах. Ми є розробниками проєктів нормативно-правових актів у сфері місцевого самоврядування та громадської участі. Наші експерти проводять навчання, менторську підтримку, консультації для органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства.

У 2025 році Асоціація оновила свої стратегічні документи, визначивши на наступні роки чотири пріоритетні напрямки: збереження механізмів участі в умовах воєнного стану, розвиток ООН як інституції локальної стійкості, оновлення статутів територіальних громад та забезпечення участі громадян у відновленні та бюджетних рішеннях.

Місія

Сприяти розвитку та захисту системної самоорганізації і громадської участі в Україні як основи стійких громад, демократичного врядування та збереження суб'єктності мешканців в умовах війни та відновлення.

Візія

Українські громади залишаються простором живої демократії навіть в умовах тривалих криз. Мешканці усвідомлюють свої права і можливості впливу, а місцева влада визнає громадську участь невід'ємною складовою управління та відновлення.

Цінності

Життєздатність. Свобода. Мотивація. Відповідальність. Ці цінності визначають підхід Асоціації до роботи: ми зберігаємо ідею самоорганізації населення, діємо як команда однодумців, орієнтовані на якісний результат і усвідомлюємо відповідальність за те, що робимо, перед громадами, партнерами та суспільством.

НАША КОМАНДА

Ірина Іванова – Голова Асоціації

В'ячеслав Кіщенко – заступник Голови з організаційно-правових питань Асоціації

Олександра Калашнікова – заступниця Голови, керівниця аналітичного центру Асоціації

Андрій Грудкін – аналітик Асоціації

Галина Семенець – аналітикиня Асоціації

Катерина Златіна – комунікаційна менеджерка Асоціації

Вікторія Баласанян – соціологиня Асоціації

Ірина Пархомець – бухгалтерка Асоціації

СКЛАД ПРАВЛІННЯ АСОЦІАЦІЇ

Олександр Мошнягул – Голова Правління Асоціації

Михайло Золотухін – заступник Голови Правління Асоціації

Андрій Нестєрков – заступник Голови Правління Асоціації

Наталія Дрозд – членкиня Правління Асоціації

Анжеліка Пилипенко – членкиня Правління Асоціації

Андрій Рева – член Правління Асоціації

Олена Головкина – членкиня Правління Асоціації

Тетяна Кіріллова – членкиня Правління Асоціації

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Упродовж 2025 року Асоціація працювала за чотирма стратегічними напрямками, які визначають фокус нашої аналітичної, адвокаційної та практичної роботи.

Розвиток місцевої демократії та адвокація законодавчих змін. Цього року ми зосередили значні зусилля на просуванні змін до законодавства про органи самоорганізації населення. Робота над законопроектом №6319 тривала протягом усього року: засідання Робочої групи Комітету ВРУ, опрацювання сотень поправок, проведення круглих столів, взаємодія з народними депутатами та представниками центральних органів влади. Асоціація не просто спостерігала за процесом, а була одним із ключових рушіїв цих змін, формуючи позиції, пропонуючи редакції та переконуючи у необхідності реформи.

Аналітичні дослідження у сфері публічного управління та відновлення територій. У партнерстві з коаліцією організацій ми реалізували масштабний дослідницький проєкт, присвячений питанням публічного управління на деокупованих і прифронтових територіях. Результатом стали п'ять аналітичних досліджень та конференція, що збирила представників військових адміністрацій, центральної влади та громадськості. Ця аналітика лягла в основу конкретних рекомендацій щодо адаптації управлінських механізмів і підтримки громад, які працюють в екстремальних умовах.

Підтримка локальних ініціатив та самоорганізації. Асоціація продовжила працювати безпосередньо з громадами, підтримуючи ініціативи зі створення та розвитку органів

самоорганізації населення, консультуючи щодо практичного застосування інструментів місцевої демократії, поширюючи методичні матеріали та кращі практики.

Організаційний розвиток Асоціації. 2025 рік ознаменувався глибоким інституційним оновленням. Було розроблено нову Стратегію діяльності, комунікаційну та фандрейзингову стратегії. Команда провела серію стратегічних сесій, переосмисливши місію, цінності та підходи до роботи. Розпочато процес ребрендингу організації, оновлено склад Правління, проведено Загальні збори. До команди долучилися нова керівниця та два аналітики, що суттєво посилило дослідницьку спроможність Асоціації.

РОЗВИТОК МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ ТА АДВОКАЦІЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

Законопроект №6319 - це результат багаторічної роботи Асоціації та партнерських організацій, спрямованої на комплексне оновлення законодавства про органи самоорганізації населення. Ініційований Кабінетом Міністрів ще у 2021 році та ухвалений у першому читанні у травні 2023 року, цей документ потребував значного доопрацювання перед другим читанням.

Протягом 2025 року Асоціація була одним із ключових учасників цього процесу. Наші експерти працювали у складі Робочої групи Комітету Верховної Ради з опрацювання та підготовки законопроекту, яка протягом року провела 13 засідань у форматі відеоконференцій. Це була кропітка, щотижнева робота де здійснювався аналіз кожної статті, опрацювання кожної поправки. Загалом Робоча група розглянула понад 800 поправок і дійшла принципової згоди з більшістю дискусійних питань.

Асоціація не лише забезпечувала експертний супровід цього процесу, а й активно взаємодіяла з народними депутатами, переконуючи їх у необхідності цих змін. Наші аналітики готували обґрунтування позицій, порівняльні таблиці, правові висновки. Ми проводили наради з представниками Комітету ВРУ шукаючи підтримку на всіх рівнях.

Результатом цієї масштабної роботи стало те, що у грудні 2025 року парламентський Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування схвалив оновлену редакцію законопроекту та рекомендував Верховній Раді ухвалити його у другому читанні та в цілому.

Паралельно з роботою над законопроектом №6319, Асоціація активно працювала у складі Робочої групи з формування політик реінтеграції та відновлення влади на тимчасово окупованих територіях при профільному Комітеті ВРУ. Цей додатковий канал впливу дозволяв просувати не лише зміни щодо ОСН, а й ширший пакет законодавчих ініціатив, розроблених у межах проєкту з відновлення деокупованих територій. Зокрема, протягом року було проведено чотири зустрічі з робочою групою Асоціації ОТГ та досягнуто партнерських домовленостей щодо подальшої спільної роботи над впровадженням запропонованих змін.

Законопроект передбачає спрощення процедури створення ОСН, яка сьогодні може тривати до 9 місяців; деталізацію повноважень органів самоорганізації; запровадження нових принципів прозорості, відкритості, добровільності, політичної нейтральності та недискримінації; посилення гарантій діяльності ОСН. Важливо, що прийняття цього

закону є одним з індикаторів виконання Дорожньої карти з питань функціонування демократичних інституцій у контексті європейської інтеграції України.

14 -15 листопада 2025 року, за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», відбувся Круглий стіл Комітету Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. Асоціація виступила одним із організаторів цього знакового заходу.

Круглий стіл став підсумком багатомісячної роботи. На ньому було презентовано оновлену редакцію законопроекту №6319, обговорено ключові новації та дискусійні питання. Захід зібрав народних депутатів, представників профільних комітетів, експертів із усієї України. Особливо важливим результатом стало те, що 160 представників громадського сектору підписали єдиний Лист підтримки законопроекту, який було передано Голові Комітету ВРУ Олені Шуляк. Це стало потужним сигналом про те, що громадянське суспільство очікує на ці зміни і готове підтримати їх реалізацію.

Асоціація також працювала з журналістами, пояснюючи їм простою мовою суть законопроекту та важливість реформи для мільйонів українців. Ми запрошували медіа до участі у заходах, проводили комунікаційні зустрічі, щоб інформація про законопроект №6319 звучала у медіапросторі. Адже для нас було важливо, щоб не лише експерти, а й широка громадськість розуміла: органи самоорганізації населення — це дієвий інструмент впливу людей на якість свого життя, і він потребує сучасного правового забезпечення.

АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

2025 рік став надзвичайно продуктивним для аналітичного центру Асоціації. У партнерстві з коаліцією громадських організацій та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» було реалізовано масштабний дослідницький проект «Формування концептуальних та правових засад задля ефективного повоєнного відновлення деокупованих територій України». Цей проект став основою нашої аналітичної роботи протягом усього року і дозволив глибоко дослідити проблематику, яка є критично важливою для майбутнього України.

На основі зібраних та проаналізованих даних команда проекту розробила чотири аналітичні записки з системними рекомендаціями, а також три проекти нормативно-правових актів: Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо затвердження статутів територіальних громад військовими та військово-цивільними адміністраціями», Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування органів публічної влади в прифронтових областях», а також Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення та функціонування військово-цивільних адміністрацій». Ці законопроекти наразі адвокатується командою проекту.

Важливим результатом проекту стало включення експертів Асоціації до Робочої групи з формування політик реінтеграції та відновлення влади на тимчасово окупованих територіях при Комітеті Верховної Ради з питань організації державної влади, що створило прямий канал для просування напрацьованих рекомендацій на рівень державної політики.

22 травня 2025 року Асоціація організувала масштабну всеукраїнську конференцію «Пошук рішень тут і зараз: інституційні рішення щодо відновлення деокупованих територій», яка зібрала понад 180 учасників. Це був один із найбільших заходів Асоціації за весь час її діяльності в умовах повномасштабної війни.

На конференцію з'їхались представники військових та військово-цивільних адміністрацій Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської та Харківської областей, народні депутати та представники профільних комітетів Верховної Ради, фахівці центральних органів виконавчої влади, представники Асоціації ОТГ, десятки експертів та активістів громадянського суспільства з усіх регіонів, а також представники міжнародних партнерів та донорських організацій.

Конференція стала унікальним майданчиком для підбиття підсумків аналітичної роботи, презентації напрацьованих досліджень та формування спільного бачення подальших кроків щодо інституційного відновлення деокупованих територій. Учасники обговорювали, як адаптувати управлінські механізми до нових реалій, як відновити довіру між владою та громадянами, яким має бути перехідне врядування на деокупованих територіях. Особливу увагу було приділено питанням кадрового забезпечення, адміністративно-територіального устрою та ролі громадської участі у процесах відновлення.

За результатами конференції було сформовано комплексний пакет рекомендацій для державної політики, який Асоціація продовжила адвокатувати на національному рівні. Конференція також стала поштовхом для розширення партнерської мережі проекту та посилила суспільний запит на системні зміни у цій сфері.

ОПУБЛІКОВАНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

«Громадська участь у публічному врядуванні на тимчасово окупованих, деокупованих і прифронтових територіях» (листопад 2025)

Це дослідження стало одним із найбільш комплексних аналітичних продуктів Асоціації у 2025 році. Аналітики вивчили, яким чином мешканці територій, що зазнали впливу збройного конфлікту, можуть брати участь в управлінських процесах: чи збережені для них механізми впливу, які бар'єри існують, які адаптовані формати участі можуть працювати в умовах воєнного стану. Дослідження базувалося на аналізі нормативно-правової бази, інтерв'ю з представниками влади та громадськості, а також вивченні конкретних практик громад.

«Особливості здійснення публічного управління в умовах воєнного стану на територіях Запорізької, Харківської, Херсонської областей» (листопад 2025)

Дослідження детально проаналізувало, як функціонують органи публічної влади у трьох областях, що перебувають на лінії зіткнення. Були вивчені особливості кадрового забезпечення, бюджетних процесів, комунікації з населенням та прийняття рішень в умовах постійних безпекових загроз. Результати показали як значні виклики, так і приклади успішної адаптації управлінських практик.

«Обґрунтування реконфігурації адміністративно-територіального устрою Запорізької, Харківської й Херсонської областей у повоєнний час» (листопад 2025)

Дослідження запропонувало науково обґрунтовані підходи до можливого перегляду адміністративно-територіального поділу областей, які зазнали найбільших руйнувань та змін у чисельності населення. Аналітики дослідили демографічні, інфраструктурні та управлінські фактори, що впливають на спроможність громад, і запропонували варіанти реконфігурації, що враховують реальний стан територій.

«Стан та перспективи кадрового забезпечення органів публічної влади в областях на лінії зіткнення» (листопад 2025)

Кадрове забезпечення — одна з найгостріших проблем місцевого самоврядування в прифронтових регіонах. Дослідження виявило масштаби кадрового дефіциту, проаналізувало причини відтоку фахівців, оцінило ефективність існуючих механізмів залучення та утримання кадрів. На основі аналізу було розроблено конкретні рекомендації для центральної та місцевої влади.

«Як зробити відновлення Одещини зручним для всіх: інклюзія, доступність і рівність у щоденному житті» (січень 2026, за результатами роботи у 2025 році)

Наша аналітичність підготувала дослідження, яке фокусується на інклюзивному підході до відновлення Одеської області. У роботі проаналізовано, наскільки процеси відновлення враховують потреби вразливих груп населення, чи забезпечується рівний доступ до послуг та інфраструктури, і які кроки необхідні для того, щоб відновлення дійсно було «зручним для всіх».

Окрім цього, Асоціація продовжила аналітичну роботу з питань статутів територіальних громад, зокрема досліджуючи, чи повинні військові адміністрації затверджувати статuti громад в умовах воєнного стану. Ця тема є принципово важливою для збереження механізмів місцевої демократії навіть у найскладніших обставинах.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АСОЦІАЦІЇ

2025 рік став справжнім роком трансформації для Асоціації. Завдяки інституційному гранту організація отримала унікальну можливість зупинитися, подивитися на себе зі сторони та переосмислити свою суть, своє бачення, свої підходи до роботи. І ця можливість була використана на повну.

Ця рефлексія не була формальністю. Вона стала справжнім переосмисленням місії, цінностей, підходів до роботи та самого способу існування організації в умовах, які щодня кидають нові виклики.

До Асоціації прийшла нова керівниця, обрана за результатами відкритого конкурсу. Разом із нею до аналітичного центру долучились два нових аналітики, які одразу включились у дослідницьку роботу. Було оновлено склад Правління і до нього увійшли нові представниці, що привнесли свіжий погляд і посилили колегіальну взаємодію між управлінськими органами та командою.

Протягом року команда разом із Правлінням та Загальними зборами провела серію стратегічних сесій. Результатом цих сесій стали три стратегічні документи, які визначатимуть курс Асоціації на найближчі роки: загальна стратегія діяльності, комунікаційна стратегія та фандрейзингова стратегія. У цих документах закладено оновлену місію організації, нові стратегічні напрямки роботи, чіткі орієнтири щодо того, з ким і як ми працюватимемо, яким чином доноситимемо свої ідеї до суспільства та як забезпечимо фінансову стійкість у непростих умовах.

На Загальних зборах Асоціації відбулась широка дискусія, в ході якої було не лише затверджено стратегічні напрацювання, а й прийнято низку принципових рішень щодо подальшого розвитку. Зокрема, Асоціація розпочала процес оновлення своєї візуальної ідентичності. Вже найближчим часом, у 2026 році, буде представлено новий логотип організації, який відображатиме ту трансформацію, яку Асоціація пережила цього року. Разом із новим логотипом буде представлено й оновлену назву. Це буде новий візуальний образ, з яким Асоціація піде у свій наступний етап.

Окремо варто згадати про те, як Асоціація забезпечила безперервність своєї роботи в найскладніший зимовий період. Завдяки окремому проєкту було придбано обладнання для резервного енергозабезпечення та автономного опалення офісу. Це обладнання стало справжньою основою безперервної діяльності. Навіть під час тривалих відключень електроенергії команда могла продовжувати проводити робочі наради, здійснювати аналітичну роботу, координувати проєкти та підтримувати комунікацію з партнерами.

Усе, що відбулося цього року в площині організаційного розвитку — нова команда, оновлені стратегії, перезавантажене управління, нова ідентичність, забезпечена енергонезалежність створює міцний фундамент для якісно нового етапу в житті Асоціації.

КОМУНІКАЦІЇ ТА МЕДІА

Протягом 2025 року Асоціація суттєво активізувала комунікаційну роботу. Ми прагнули не лише інформувати професійне середовище про результати нашої діяльності, а й доносити складні теми до широкої аудиторії через засоби масової інформації.

Особливу увагу ми приділили медіа-супроводу проєкту щодо деокупованих територій. Наші експерти активно взаємодіяли з журналістами, запрошуючи їх на заходи та проводячи окремі комунікаційні зустрічі, де пояснювали простою мовою результати досліджень, суть законодавчих ініціатив та їхнє значення для конкретних громад. Ми організували онлайн консультації з представниками медіа, що дозволило розширити коло прихильників проєкту та підтримати фахові дискусії навколо його ключових позицій. Команда готувала експертні колонки, полісі-брифи у друкованому вигляді з перекладом англійською мовою, публікувала матеріали на платформах samoorg.com.ua та future-east.org. Завдяки цій роботі складні теми інституційного відновлення стали зрозумілишими та доступнішими для широкої аудиторії.

Так само активно ми працювали з медіа щодо законопроєкту №6319. Ми поширювали інформацію про хід роботи над законопроєктом, пояснювали, чому ця реформа потрібна, як вона змінить життя мільйонів українців, які переваги отримають жителі громад.

Ми також підтримували постійну присутність в інформаційному просторі через офіційний портал samoorg.com.ua та сторінку у Facebook. Протягом року на сайті було розміщено публікації за результатами п'яти аналітичних досліджень, матеріали про конференцію та круглі столі та інші публічні заходи, інформацію про стратегічне планування та кадрові зміни в організації. Партнерські публікації Асоціації виходили на сайті «Українська правда», що дозволяло охоплювати значно ширшу аудиторію.

ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ ЗА 2025 РІК

Фінансова прозорість є однією з ключових цінностей Асоціації. Нижче наведено узагальнені фінансові показники за 2025 рік.

Доходи 2025 року

Стаття доходу	Сума (грн)
Залишки коштів на початок 2025 року	5 327 952,22
Отримані гранти	11 423 120,00
Благодійні пожертви	402 000,00
Загалом	11 825 120,00

Витрати 2025 року

Стаття витрат	Сума (грн)
Оплата праці	1 467 777,22
Оплата праці залучених фахівців	3 816 800,00
Проведення заходів	1 743 687,38
Обладнання	118 234,70
Адміністративні витрати	230 187,55
Інше	1 905 170,19
Загалом витрат	9 281 857,04

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ ТА СПІВПРАЦЮ У 2025 РОЦІ

Нашим донорам:

- Міжнародний фонд «Відродження»
- Уряд Норвегії (Norad)
- Уряд Швеції (Sida)

Нашим партнерам:

- Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування
- ГО «Асоціація «Відродження та Розвиток»»
- ГО «Центр політико-правових реформ»
- ГО «Громадська ініціатива Луганщини»
- Мережа ресурсних центрів із розвитку місцевої демократії